

Bolduc

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona

www.dipta.cat

Cap al nou Quadre de
Classificació que
necessita la
documentació municipal

L'Arxiu Comarcal de la
Ribera d'Ebre fa balanç.
Vuit anys de
funcionament

El Fons Almagro a la
Diputació de Tarragona

Visita arqueològica
Altafulla-Tarragona
(1968) (II)

Diputació Tarragona

Número 17 Primer semestre 2015

Cap al nou Quadre de Classificació que necessita la documentació municipal

L'evolució de la tècnica arxivística ha deixat obsolets els models de Quadres de Classificació (QdC) per als arxius municipals. Hi ha noves propostes, modificació de terminologia, sistemàtiques innovadores, etc., massa canvis perquè no es fes notar en la dinàmica de classificació de fons locals. Per concertar una actualització d'aquests QdC, assumida per tothom, la Subdirecció General d'Arxius i Museus ha estat coordinant, des de finals del 2013, un nodrit grup d'arxivistes. Es compon de 21 professionals en actiu, 16 dels

quals treballen en un arxiu local, i 4 en arxius de les comarques tarragonines: Eulàlia Albareda, Sergi Borralló, Salvador Cabré i Joaquim Nolla. Després de quasi dos anys de treball en diferents comissions, el grup ha pogut consensuar una proposta preliminar que, juntament amb la *Guia d'ús*, una aplicació informàtica per gestionar el model i les fitxes descriptives, seran sotmesos al parer del col·lectiu d'arxivistes. La nostra felicitació per haver dut a terme aquesta important tasca._

Bolduc_

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General
de la Diputació de Tarragona

Coordinadors:
Eugeni Perea i Simón
Manel Güell

Col·laboradors:
Equip tècnic de l'Arxiu General: Sergi Borralló Llauredó,
Ramon Cornadó Serra, Benet Martí Álvarez, Kelma Martínez Toro
i Sara Pérez Rodríguez

Carrer de Vila-seca, 28
43110 La Canonja
Tel. 977 547 662 / Fax 977 196 080
arxiu@dipta.cat

Disseny i maquetació:
Unitat d'Imatge Corporativa i Disseny Gràfic
de la Diputació de Tarragona

www.dipta.cat

Diputació Tarragona

Sumari_

Pòrtic

Cap al nou Quadre de Classificació que necessita la documentació municipal

Assaig

L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre fa balanç. Vuit anys de funcionament

Fons

El Fons Almagro a la Diputació de Tarragona

Acció cultural

Recull de premsa i bibliografia

Les imatges de l'arxiu

Visita arqueològica Altafulla-Tarragona (1968) (II)

L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre fa balanç. Vuit anys de funcionament

L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre (ACRE) va entrar en funcionament l'1 d'abril de 2007, tot i que no va ser inaugurat fins al següent dia 25, ara fa gairebé vuit anys. Per tant, el centre ja ha recorregut un important camí i és un bon moment —i molt més encara si rebem l'amable invitació dels editors de **Bolduc**— perquè així sigui— per fer balanç sobre la seva trajectòria.

A l'hora de mirar enrere i de valorar la tasca duta a terme per l'ACRE dividirem la nostra anàlisi en tres grans camps. Primerament, els serveis a les administracions públiques de la Ribera d'Ebre; en segon lloc, la captació, gestió i tractament arxivístic del fons amb més valor patrimonial i cultural de la comarca, i, en darrer lloc, les activitats relacionades amb la difusió del patrimoni documental que gestionem i l'explicació de les nostres funcions entre la ciutadania.

Façana de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre orientada al vial que condueix a l'Hospital Comarcal de Móra d'Ebre. Autor: J. Orpinell

L'ACRE i els serveis prestats a les administracions públiques de la Ribera d'Ebre

Actualment l'Arxiu gestiona part del fons del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre i els de deu ajuntaments de la Ribera d'Ebre, inclòs el del municipi capital de comarca, Móra d'Ebre. Per tant, l'ACRE, en una mica menys de vuit anys de funcionament, custodia la documentació de deu dels catorze municipis de la comarca —tots a excepció dels de Flix, que disposa d'un servei d'arxiu, i dels ajuntaments de Móra la Nova, Garcia i Riba-roja d'Ebre, que encara no han pres la determinació de cedir els seus documents a l'ACRE—, a més del fons de l'Entitat Local Menor de la Serra d'Almos, pertanyent al municipi de Tivissa. També ha ingressat i tractat la documentació de les dues grans oficines comarcals de la Generalitat de Catalunya a la Ribera d'Ebre, vinculades als departaments d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i de Política Territorial i Obres Públiques. Finalment, voldríem ressenyar que, a banda, l'ACRE gestiona la documentació de tres patronats municipals i de l'extingida Televisió de Móra d'Ebre.

Cal tenir present, com ja vam assenyalar en un article aparegut l'any 2009 al número 7 d'aquest mateix butlletí ("L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre. Els primers passos d'un nounat"), que l'actual comarca de la Ribera d'Ebre ha estat històricament partida en diverses divisions administratives —sobretot pel que respecta a l'àmbit judicial i notarial—, i que aquest fet determina que no ens correspongui, tal com estableix la Llei 10/2001, d'arxius i documents, gestionar els fons

Expedient de depuració de Pedro Fumadó Artigues. Fons de l'Ajuntament de Miravet

notarials produïts a l'actual delimitació de la comarca, els pobles de la qual, pel que fa a la riba dreta de l'Ebre, van pertànyer a l'antic districte notarial de Gandesa, i pel que fa als de la riba esquerra, al de Falset. En l'àmbit judicial aquesta divisió també es produeix, i d'aquest fet se'n deriva que Móra d'Ebre no disposi de jutjat de primera instància. De fet, pel que fa a la documentació judicial, l'ACRE tan sols pot rebre la dels jutjats de pau municipals; actualment ja en gestionem sis.

Per tot el que acabem d'exposar, considerem que l'Arxiu ha fet una tasca destacable per posar la documentació pública —tant la que ja té un evident valor històric com la que és la base per exercir els drets ciutadans enfront de les administracions— al servei de la ciutadania. Tanmateix, som plenament conscients que no hem aconseguit —i malauradament amb els recursos de què disposem actualment difícilment ho acon-

segurem mai— inserir-nos plenament en l'interior de les administracions públiques comarcals per tal de donar-los pautes i criteris perquè gestionin la seva documentació activa amb més eficiència. Som del parer que és en aquest camp on els arxius hauran de portar a terme la seva gran batalla —sí, la lluita tan i tan reclamada pel col·lectiu professional i que des dels arxius comarcals difícilment podem atendre— perquè ens convertim en un agent indispensable al servei de l'Administració pública, que contribueixi a dotar-la de sistemes de gestió documental consistents i que faci prendre consciència, entre els responsables polítics, del fet que la informació pública és un dels actius més importants dels que els toca gestionar, molt més encara en l'entorn electrònic cap al qual caminem inexorablement.

La captació, gestió i tractament arxivístic dels fons documentals amb més valor patrimonial i cultural de la comarca

L'ACRE, a part de gestionar els vint-i-cinc fons documentals de titularitat pública als quals hem fet referència en l'apartat anterior —pertanyents a la Generalitat de Catalunya, a l'Administració local i a la judicial—, ha ingressat, des de l'any 2007, un fons de l'Administració perifèrica de l'Estat, l'interessant conjunt documental de l'Estació Meteorològica de Tivissa (1911-2008), els fons de quinze cambres agràries locals de la comarca —totes les de la Ribera d'Ebre a excepció de la de Móra d'Ebre, misteriosament desapareguda—, els fons de cinc prefectures locals del Movimiento Nacional, els de l'escola i els de l'Institut d'Ensenyament Secundari de Móra d'Ebre, pel que fa als fons d'institucions. Respecte als fons d'associacions i fundacions, l'ACRE n'ha ingressat onze, entre els quals, per destacar-ne alguns, podríem citar els de

quatre comunitats de regants de la Ribera d'Ebre. L'Arxiu també ha ingressat quatre fons d'empresa, una de les assignatures pendents del centre; quatre fons patrimonials, entre els quals destaca, pel volum, la continuïtat i el contingut, el de la família noble de Vinebre dels Domènech-Martí; i tres fons personals, entre els quals podríem destacar el d'Artur Bladé i Desumvila i el de Lluís Brull i Cedó. Per concloure, també podem fer esment que l'ACRE ha creat quatre col·leccions de documents, entre les quals la més destacada és la d'impresos menors.

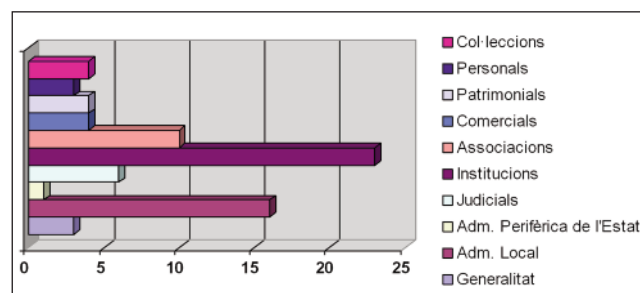

Detall d'alguns dels documents que conformen el fons personal d'Artur Bladé i Desumvila

Després d'aquesta panoràmica referent a l'ingrés de fons de titularitat privada a l'Arxiu —i de la que hem fet sobre la documentació de titularitat pública en l'anterior paràgraf—, ens toca fer-ne una valoració. És cert, l'ACRE ha ingressat, ha tractat arxivísticament i ha posat a disposició del públic un nombre important de fons, metres lineals de documentació i unitats documentals, però també és cert que resta, actualment, una escassa percepció per part de molts titulars de fons privats de la necessitat de posar aquest patrimoni en mans dels professionals que treballem als centres d'arxiu. Encara hem de fer molta pedagogia per fer comprendre que, per tal de donar un valor afegit a la documentació de la qual són propietaris, per possibilitar que se'n faci recerca o perquè els documents puguin ser coneguts pel ciutadà corrent, cal

que cedeixin aquest patrimoni col·lectiu a un centre d'arxiu. Per tant, haurem de seguir treballant molt més intensament perquè els fons privats tinguin un ús social al nostre centre i per defensar —en vista dels nombrosos casos en què professions i col·lectius que no tenen la nostra capacitat i formació estan fent a la pràctica la nostra feina— que els arxivers, a més de descriure conjunts de documents, sabem explicar el seu context de producció, i sobretot haurem de seguir emfatitzant que som un col·lectiu que domina les eines tecnològiques actuals per tal d'amplificar al màxim l'accés i la difusió dels fons documentals que ens cedeixen.

Nombre de fons segons tipologies gestionats a l'ACRE (2014)

Activitats i difusió del patrimoni documental de l'ACRE entre la ciutadania

Aquest camp d'actuació ha estat, sense cap mena de dubte, un dels objectius principals de l'ACRE durant aquests vuit anys d'existència. D'entrada, cal tenir ben present que si la funció duta a terme pels centres arxivístics és força desconeguda per amplis sectors de la societat, a les comarques de les Terres de l'Ebre aquest fet es produeix encara més, atès que, a excepció de la ciutat de Tortosa o la vila de Flix, no existien serveis d'arxiu consolidats.

Per tant, l'Arxiu, des de la seva obertura, ha considerat una línia estratègica d'actuació les activitats de difusió, encaminades a mostrar el patrimoni documental que custodiem a la ciutadania, a explicar el seu potencial informatiu, a interpretar-lo i fer-lo atractiu, com també a donar a conèixer les funcions que desenvolupa el

centre, així com els avantatges de disposar d'un servei d'arxiu per tal de donar resposta a les necessitats informatives de la ciutadania, els docents o els estudiants, i no tan sols els investigadors.

El quadre següent recull les activitats de difusió dutes a terme pel centre entre mitjans de l'any 2007 i finals de l'any 2014.

Activitats de difusió de l'ACRE 2007-2014	Nombre
Treballs d'investigació i recerca	7
Visites guiades	64
Exposicions	30
Conferències, seminaris, jornades o similars	43
Cursos	0
Presentacions	7
Publicacions pròpies o coeditades	9
Participació en mitjans de comunicació	19
Total	179

Quadre resum de les activitats de difusió de l'ACRE

De la seva lectura es pot deduir l'important pes que han tingut les activitats de difusió en la programació de l'ACRE. Sense cap mena de dubte, de totes elles, de la que fem una valoració menys positiva és la referent als treballs d'investigació i recerca, atès que, tot i desenvolupar moltes activitats per apropar l'Arxiu a la ciutadania, l'esforç no s'ha traduït en un nombre important d'usuaris presencials al centre.

Tanmateix, sí que notem un augment considerable i progressiu dels usuaris que consulten documentació de l'ACRE, a través del portal [Arxius en línia](#). A tall d'exemple, constatem que durant l'any 2014 el centre va comptar amb 2.546 usuaris —la gran majoria dels quals ja opten per la consulta no presencial de documents—, que van consultar 5.688 unitats documentals. Creiem que, en bona mesura, també ha contribuït a l'augment de la consulta no presencial de documents el fet de disposar d'un perfil a [Facebook](#), que mirem que apropi el contingut del centre a la ciutadania d'una manera amena i pedagògica.

Gerard Mercadé, director de l'ACRE, durant una conferència a Vinebre el passat mes de juny. Autora: Eva Veà

Per contra, sí que fem una valoració molt positiva del públic assistent a les exposicions, presentacions i conferències que organitzem. En conseqüència, tot i no aconseguir en la mesura que voldríem que la ciutadania entri en contacte directe amb els documents que gestiona l'ACRE, sí que aconseguim que s'hi apropi a través de nous canals de comunicació o activitats divulgatives.

I a partir d'ara, què? El futur de l'ACRE

Per concloure l'article, i un cop esbossades de manera general les grans línies d'actuació de l'ACRE, toca mirar al futur.

Des de l'Arxiu tenim molt clar quins haurien de ser els passos a seguir en els anys vinents, tot i que som conscients que no serà senzill tirar endavant molts dels projectes que tenim en ment amb els recursos de què disposem actualment —i que malauradament, en el context de crisi persistent en què ens trobem, difícilment podrem augmentar. Tanmateix, cal ser valents i posar sobre el paper el camí que hom creu que s'ha de traçar. Ja serà el temps —o potser no, vés a saber— el que ens posi a lloc i ens recordi, al cap dels anys, que no vam poder assolir els objectius que ens havíem pro-

posat. Els principals objectius, presentats de manera molt resumida, són els següents:

Caldrà superar el *tall* i la desconexió que es produeix actualment entre els titulars/productors de documentació i el centre d'arxiu al qual transfereixen, en aquest cas l'ACRE. No serà fàcil assessorar les administracions locals de la Ribera d'Ebre i donar pautes perquè organitzin de manera eficient els documents que generen des de la base. No obstant això, o bé els arxivers-gestors de documents s'insereixen en el cor de les administracions, o estem condemnats a viure contínuament en una espiral perversa d'organització/desorganització dels fons documentals que rebem. En el context actual —en què la ciutadania demana als poders públics claredat i informació sobre la totalitat de les seves actuacions—, com podem documentar les actuacions de l'Administració si no és a través d'una bona gestió de la informació pública? En aquest camp podem ser —més ben dit, hem de ser— un agent indispensable.

Caldrà reivindicar l'expertesa dels arxivers a l'hora de tractar els fons documentals de més rellevància del nostre àmbit territorial i fer prendre consciència als titulars dels fons sobre els avantatges que suposa cedir-los a centres públics. Aquest pot semblar un objectiu poc ambiciós, però quan avui dia tothom se sent capacitats per *catalogar*, *organitzar* o *arxivar* els documents dels seus parents, de l'entitat de la qual conserven a casa documentació, o bé quan tothom qui reproduïx imatges sense atendre qüestions tan bàsiques com ara l'autoria de les fotografies, o els drets que se'n deriven, esdevé gestor d'un arxiu fotogràfic, cal ser contundents. I més quan sovint aquestes actua-

cions tan poc professionals i intrusistes estan emparades per les administracions que gestionen els mateixos serveis d'arxiu. Podem semblar catastrofistes però, en ple s. XXI, encara estem així. Conseqüentment, o fem prendre consciència als poders públics i als titulars de fons de la importància de confiar en els centres d'arxiu per gestionar els seus fons documentals o, ras i curt, ens arrisquem seriosament a perdre per sempre el seu contingut informatiu.

Caldrà ser valents i enginyosos per buscar estratègies per apropar els serveis que ofereix l'ACRE i la documentació que gestiona a un ventall tan ampli com sigui possible de grups. No cal que expliquem als investigadors i als arxivers què és un arxiu, perquè ja ho saben, però sí que és necessari buscar sinergies amb col·lectius claus (els jubilats, les entitats culturals, els estudiants de batxillerat i de primària, els docents, la ciutadania que reclama els seus drets amb la consulta de documents probatoris de l'Arxiu) o qualsevol altre que creguem convenient. Per tant, en un futur haurem de treballar per convertir l'ACRE en un espai profundament lligat al teixit social de la Ribera d'Ebre. I per avançar en aquest camp tenim clar que ens caldrà —especialment si volem fer el centre atractiu entre els més joves— utilitzar noves eines que emfasitzin un discurs més innovador per explicar què oferim i a quin públic.

El temps dirà si hem reeixit en els nostres propòsits!_

Gerard Mercadé Pié

Director de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre
aciberaebre.cltura@gencat.cat

El fons Almagro a la Diputació de Tarragona

Una col·lecció de cartells de temàtica taurina única a Catalunya

Descripció del fons

Un dels fons documentals custodiats a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona és el fons Almagro. El componen un conjunt de documents relacionats amb la plaça de toros de Tarragona i altres indrets, de temàtica principalment taurina. La vinculació del fons amb la Diputació ve donada perquè és la propietària de l'equipament, que, actualment, es denomina Tarraco Arena Plaça.

Els actes que es feien a la plaça de toros eren força variats. El motiu de la seva existència eren les correghudes o curses de toros (un dels espectacles més comuns de l'Espanya contemporània), però a més dels espectacles taurins també se n'organitzaven de caràcter còmic, musical, circense, aquàtic, infantil, caní, esportiu, folklòric, teatral, de lluita, de dansa, pacifista, gastronòmic i humorístic. Cal destacar, igualment, la celebració d'espectacles de capgrossos, competicions d'escacs, aplecs de sardanes o diades castelleres.

El Sr. Francisco Almagro, E. P. R., era un gran aficionat als toros i cada setmana acudia a la plaça per veure l'espectacle. El sentiment de col·leccionista el va fer guardar la majoria de cartells i programes de les correghudes però, a banda dels actes taurins, també va recollir els elements de difusió d'altres tipus d'espectacles. Aquesta visió cultural i històrica que posseïa el va fer conservar part del patrimoni local de Tarragona.

La família Almagro va oferir el fons a la Diputació de Tarragona l'any 2008. El dia 11 de juny es va signar un decret que informava de l'oferiment de cessió d'objectes i material vinculat a la plaça de braus de Tarragona i a la festa taurina en general, i resolva encarregar a l'arxiver l'estudi d'aquests objectes i materials perquè informés sobre el seu contingut.

Tractament arxivístic

Els documents i materials es van dipositar a les instal·lacions de la Tarraco Arena Plaça l'any 2011. En aquest espai es va realitzar el treball de neteja, identificació i descripció, per al seu estudi posterior. El tractament arxivístic el van realitzar els tècnics Benet Martí i Sergi Borrallo, entre els mesos de juny i octubre de l'any 2012. En total van dedicar-hi 19 dies de jornada intensiva, fet que suposa 270 hores de treball.

En primer lloc, es van observar tots els materials per tenir una visió global del fons. Després es va començar amb la neteja, identificació i descripció dels llibres de temàtica taurina. Es tracta de 81 unitats, d'entre els anys 1883 i 1993, que contenen reglaments, biografies, acudits, revistes, agendes taurines, etc. De tots els exemplars, n'hi ha nou que estan dedicats. El resultat del procés de descripció és un catàleg on s'informa

dels camps següents: un número identificador del llibre, el títol, l'autor, l'any de publicació, l'editorial i un apartat d'observacions. Aquesta tasca va ser força breu, i quan es va acabar es van col·locar els llibres en dues capses per al seu trasllat posterior.

La segona part del tractament corresponia als cartells, el volum de documentació més important del fons. Lourdes Olivé, de la Unitat de Gestió de Seus Corporatives, havia fet un treball previ d'ordenació cronològica per dècades. Els cartells també estaven organitzats segons la seva mida, ja que n'hi havia de petits i també d'extragrans. Els que hi cabien estaven en unes calaixeres, la resta damunt unes taules habilitades, i fins i tot n'hi havia algun a terra amb protecció contra la humitat. Els cartells s'havien conservat enrotllats i, per fer-ne el tractament, es van haver de posar plans amb molt de compte per tal de preservar-ne la integritat.

Els tècnics de l'Arxiu van començar pels de la plaça de toros de Tarragona que eren petits i mitjans; els van netejar, ordenar, mesurar i numerar a llapis per identificar-los; en van fer una fitxa descriptiva individual, que van passar directament a l'ordinador portàtil, i els van agrupar en carpetes. Els camps que formen el catàleg són el número de cartell, la carpeta on s'ubicava, l'any, la data concreta, el tipus d'acte, el títol o la descripció, l'amplada, l'alçada, les cares que tenia impreses, el format (cartell, programa, tríptic, fotografia, retrat...), l'idioma i un camp d'observacions. Van continuar amb els cartells petits i mitjans d'altres places de toros catalanes i espanyoles. Després van descriure els cartells, que tot i no ser gaire grans eren força llargs, de la plaça de toros de Tarragona, de les places catalanes i de les places espanyoles. Van seguir el tractament dels de mida gran i, finalment, els de mida extra, sempre amb el mateix ordre geogràfic. Descriure i manejar els cartells més grans va ser una tasca força delicada i va portar més feina que els de mida petita.

El resultat és un catàleg de 154 pàgines que descriu 3.074 unitats documentals, agrupades en 107 carpetes. La cronologia dels cartells va de l'any 1886 al 1992; la gran majoria, 2.600 aproximadament, són de temàtica taurina, 40 estan relacionats amb els castells, i també se'n troben de musicals, teatrals, sobre capgrossos, lluita lliure i còmics, entre d'altres. Estan en diferents idiomes: a banda del català i el castellà, també n'hi ha en basc, francès, anglès, alemany i holandès, de manera minoritària. Pel que fa a la mida, els més petits mesuren 17 cm d'amplada per 3,6 cm d'alçada o 6,3 cm d'amplada per 10,3 cm d'alçada, i els més grans, 113 cm d'amplada per 244 cm d'alçada o 99,4 cm d'amplada per 270 cm d'alçada. Es conserven plans en calaixeres, excepte els que són enormes, que es van tornar a enrotllar.

La tercera part del fons està pendent de catalogar. Es tracta de vuit àlbums que contenen una barreja de documents relacionats amb les festes locals o amb l'àmbit taurí. Existeixen dos àlbums amb fotografies i retalls de premsa d'espectacles castellers a Tarragona entre els anys 1991 i 1992, aproximadament unes 280 fotografies. Hi ha dos àlbums més amb unes 470 entrades i invitacions d'actes de la plaça de toros de Tarragona, d'entre els anys 1948 i 1992. Un altre àlbum del mateix tipus de documents però de places de toros espanyoles, d'entre els anys 1931 i 1992. Un altre amb 17 cartells en miniatura de places espanyoles entre els anys 1780 i 1897. Un altre àlbum que conté 59 arbres genealògics amb escuts i una breu història de les principals ramaderies taurines dels anys 1770 a 1979. I el darrer conté un conglomerat de tipologies, com per exemple dedicatòries, postals, cromos, segells, butlletes de loteria, etc., d'entre els anys 1971 i 1991.

Ingrés a l'Arxiu General

El fons documental es va traslladar íntegrament a les instal·lacions de l'Arxiu General el dia 19 de febrer de 2014. El cap de l'Arxiu va emetre informe favorable

sobre l'acceptació del fons en data 25 de febrer del mateix any, i la Diputació de Tarragona va aprovar-ho mitjançant decret del 8 d'abril.

El dia 11 de juliol es va signar el contracte en què s'acordava la donació de la família Almagro i l'acceptació del fons per part de la Diputació de Tarragona, la valoració del fons en 50.000 euros i l'agraïment de la corporació a Francesc Xavier Almagro Fernández. L'acte oficial va tenir lloc al Palau de la Diputació, on hi van assistir el president, Josep Poblet; el vicepresident primer, Albert Vallvé; l'expresident Joan Aregio; el cap de l'Arxiu, Eugeni Perea, i tots els membres de la família Almagro.

Per fer-ne més difusió, el dia 9 d'octubre l'Arxiu General va publicar una notícia al web informant de la custòdia del fons en qüestió i del possible accés dels usuaris, juntament amb els instruments de descripció existents.

El fons Almagro reflecteix el patrimoni cultural i folklòric d'Espanya i de Catalunya durant el segle XX, i constitueix un dels fons de cartells de temàtica taurina més grans i complets de Catalunya. Pel que fa a l'àmbit taurí, moltes diputacions espanyoles disposaven d'una plaça de toros i conserven en el seu Arxiu General la col·lecció de cartells. En aquest sentit, cal destacar la riquesa de la col·lecció de la Diputació de València, i també d'altres com les de Castelló o Màlaga. Alguns arxius municipals també custodien materials d'aquesta temàtica; un dels principals és el de San Sebastián de los Reyes (Madrid).

En l'àmbit català, el centre més representatiu quant al cartellisme taurí és la Biblioteca de Catalunya, encara que en quantitats no tan importants. Pel que fa a la tipologia dels cartells, l'exclusivitat dels arxius disminueix, ja que són molts els que en custodien. El mateix passa amb els programes o cartells de festes, que es poden trobar en nombrosos arxius municipals, d'entitats locals o col·leccions particulars.

[Sergi Borralló Llauredó](#)

[Benet Martí Álvarez](#)

Nova fase de digitalitzacions a l'Arxiu Tarradellas de Poblet

El gener del 2015, la Diputació de Tarragona col·laborà econòmicament en una nova fase de digitalització del Fons Tarradellas del monestir de Poblet. Aquesta actuació se centrava en les publicacions de la història de la premsa catalana des del 1713 fins a l'any 2000, que van ser donades per Joan Torrent, a més d'altres documents del mateix Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià. La digitalització d'aquests fons de gran interès històric i social contribueix a la seva preservació, al mateix temps que en facilita la consulta per part dels investigadors.

L'acord que ha permès aquesta col·laboració ha estat signat per Josep Poblet, president de la Diputació de Tarragona, i Josep Alegre, abat del monestir i president de la Fundació Civil Privada Populus Alba, ens que gestiona l'Arxiu Tarradellas. El conveni estableix una aportació de la Diputació de 25.000 euros per a la digitalització del fons. Josep Poblet ha refermat el suport de la institució que presideix a la millora progressiva dels serveis i del conjunt del monestir cistercenc, "referent cultural i símbol de tolerància i respecte dels valors comuns de la nostra societat".

Presentació de *Lo ViOlí*

L'Arxiu Comarcal del Priorat col·laborà en l'organització de l'acte de presentació del núm. 28 de la revista *Lo ViOlí*, que va tenir lloc el dia 20 de març de 2015, a les 18 h, a la sala d'actes del Casal de la Vilella Alta.

També van col·laborar en l'organització el Centre d'Estudis del Priorat, el de la Vilella Alta i l'Ajuntament.

L'AHT, amb el centenari del futbol ampostí

L'Arxiu Històric de Tarragona va participar activament en l'organització de l'exposició "Cent anys del Club de Futbol Amposta", que va tenir lloc entre el 27 de març i el 31 de maig de 2015 i es va mostrar al Museu de les Terres de l'Ebre, a Amposta. A més d'aquests dos organismes, també van col·laborar en l'organització el Club de Futbol Amposta i l'Ajuntament de la ciutat.

ACCB: II Jornades "Vine a l'Arxiu!"

L'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà organitzà un taller sobre Lectura i Conservació Preventiva de Documents, dins el marc de les III Jornades "Vine a l'Arxiu!". El taller va desenvolupar-se al llarg del mes de març del 2015, concretament els dissabtes 14, 21 i 28. S'adreçava a totes aquelles persones interessades en el coneixement i l'anàlisi de la documentació que es conserva a l'Arxiu i que encara no tenien les nocions necessàries per fer front a la seva lectura i tractament.

El Dr. Daniel Piñol, professor de Paleografia de la Universitat de Barcelona, els dies 14 i 28 impartí unes sessions de lectura de documents textuals en el transcurs de les quals presentà les tipologies documentals més comunes i introduí els assistents en la seva lectura. El dia 21, la restauradora Núria Vila, del taller

Grafia de Lleida, parlà sobre la conservació preventiva dels diferents suports documentals (tant per a text com per a imatges fixes i en moviment). En aquest sentit, exposà les principals patologies que els afecten, què les provoca i com es poden detectar; així com també aportà algunes pautes bàsiques sobre com fer-ne una conservació preventiva amb els recursos que hom té a l'abast.

Les sessions es realitzaren a la sala de consulta de l'Arxiu Comarcal, a l'Antic Hospital de Santa Magdalena, situat al raval de Santa Anna, 12-14, de Montblanc, en horari de 10 a 1 del migdia. El nombre de places es limitava a divuit, i la inscripció comportava el pagament d'una quota de 25 EUR.

Jornades a Reus sobre el llibre antic

Del 8 al 16 d'abril de 2015 van tenir lloc, a la sala d'actes del Centre de Lectura de Reus (CLR), les jornades "El llibre antic: memòria del passat", coordinades per Josep Fàbregas Roig, professor d'Història Moderna de la URVT i secretari general del CLR, i Montserrat de Anciola, cap de la Biblioteca del CLR. Les jornades van comptar amb la participació d'especialistes del món bibliotecari nacional (BC, UB, URVT, BCL, Biblioteca Víctor Balaguer o Biblioteca Central Xavier Amorós) i va ser patrocinat per la Fundació Mútua Catalana.

Sortida de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus

Com acostuma a fer anualment, l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus va organitzar una sortida cultural, la dotzena, programada per al dissabte 25 d'abril de 2015. Aquesta vegada es va visitar el monestir badaloní de Sant Jeroni de la Murtra i l'exposició d'arts decoratives

(s. III-XX) del Museu del Disseny de Barcelona. La sortida estava oberta a socis, acompanyants i simpatitzants, valia 42 EUR per cap i incloïa en la quota un dinar al restaurant del monestir.

El XIV Congrés d'Arxius a Internet

L'AAC-GD ja ha penjat al seu web els vídeos de les ponències del XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya (celebrat a Barcelona l'any 2013). La iniciativa respon al fet de preparar tothom per al XV Congrés, que se celebrarà el mes de maig a Lleida.

Amb el títol "Arxius, Identitat i Estat", tenia per objectiu ajudar a comprendre i respondre interrogants sobre la identitat col·lectiva, el patrimoni nacional i els canvis polítics, així com trobar estratègies i marcs d'actuació útils per a la professió d'arxiver.

L'AHA organitza un curs de genealogia

El dissabte 31 de gener de 2015, en sessions de matí i tarda, va impartir-se el Taller d'Introducció a la Genealogia, organitzat per l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, al Centre Tarraconense El Seminari. Va consistir en un taller intensiu de 8 hores impartit per la genealogista i bloguera Mireia Nieto, responsable de www.tataranietos.com. L'objectiu era mostrar les eines fonamentals per començar a investigar la història familiar. El contingut del taller constava de diversos apartats: "Definició de la genealogia", "Petita història de la disciplina", "Parentiu i consanguinitat", "Cognoms i noms", "Com començar un arbre genealògic?", "Fonts documentals", "Genealogia genètica molecular", "Recursos a Internet" i "Softwares genealògics". S'admetien un màxim de quinze places, i hom havia d'abonar 40 EUR de quota de matrícula.

Presentació de llibre a l'Arxiu Comarcal del Priorat

La sala d'actes de l'Arxiu Comarcal del Priorat (ACP) fou l'escenari on es va celebrar, el divendres 17 d'abril, a les 18 h, la presentació del llibre *Anar a servir. Les minyones del Priorat a Reus, un exemple de l'emigració rural femenina*, de Laura Poblet Estivill. L'acte va ser organitzat per l'ACP i Carrutxa.

L'Arxiu Municipal de Constantí organitza La ruta de la sèquia i els molins

El dissabte 18 d'abril, al matí, va tenir lloc la sortida guiada per la ruta de la sèquia i els molins, dins de la VII edició de la Caminada Popular. En companyia del guia cultural Carles Alcoy, es van visitar bona part dels llocs relacionats amb l'aprofitament històric de l'aigua: la vil·la romana de Centcelles, el pont de les Caixes, el mas de la Ferrerota, el riu Francolí i els tres molins medievals del camí dels Pallaresos. La visita fou una bona oportunitat per veure la imponent cúpula de Centcelles, decorada amb mosaics paleocristians, que va ser declarada Patrimoni de la Humanitat, i el pont de les Caixes, en realitat un aqüeducte d'origen romà encara en funcionament, que ha estat declarat Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Des de l'Arxiu Municipal de Cambrils s'ensenya Com es fa un arbre genealògic

Fer un arbre genealògic és una recerca per a la qual es necessita saber quins documents es poden utilitzar, en quins arxius es troben i quin tipus d'informació en podem obtenir. *Com es fa un arbre genealògic* va ser un taller que va oferir els coneixements necessaris per

fer-ho, combinant explicacions teòriques i activitats pràctiques al llarg de tres sessions. El taller es féu al Centre de Formació L'Estudi / Ateneu Juvenil els dimecres **27 de maig, 3 de juny i 10 de juny**, de 7 a 9 del vespre. El preu de la matrícula era de 10 EUR. Calia inscriure-s'hi a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà o bé a través de la web www.cambrils.cat/inscripcions.

L'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà organitza una conferència

Josep M. Porta i Balanyà, director de l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà (ACCB), va pronunciar una conferència al Museu-Arxiu de Montblanc, el dia 20 d'abril de 2015, a les 20 h, que dugué per títol "La repressió borbònica: la implantació del Reial Cadastre". L'acte va ser organitzat per l'ACCB i l'Associació Medieval de la Llegenda de Sant Jordi.

L'Arxiu Històric de Tarragona, al cicle "Eufemià Fort i Cogul"

El cartell del XIII Cicle de Conferències de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, dedicat a Eufemià Fort i Cogul, comptà amb una conferència sobre fons arxivístics, pronunciada per Ricard Ibarra i Ollé, director de l'Arxiu Històric de Tarragona. L'acte va començar a les 17 h del 20 de juny; l'escenari, el monestir cistercenc; el títol, "L'Arxiu Històric de Tarragona i el fons documental d'Eufemià Fort i Cogul (1928-1979)". A més de l'Arxiu Històric de Tarragona i l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, l'Ajuntament d'Aiguamúrcia també va intervenir en l'organització de l'acte.

A banda de la conferència suara descrita i del cicle de conferències, també van col·laborar plegats en l'organització de l'exposició "Eufemià Fort i Cogul", inaugu-

rada tan bon punt finalitzà la conferència de Ricard Ibarra, al mateix monestir de Santes Creus, i que va romandre oberta al públic fins al dia 19 de setembre.

Com es va viure el Dia Internacional dels Arxius (9 de juny)

L'any 2004, en el Congrés Internacional d'Arxius celebrat a Viena, es va adoptar una resolució unànime dels participants per la qual es va demanar a les Nacions Unides la creació d'un Dia Internacional dels Arxius. Així, des de l'any 2008, i coincidint amb el 60è aniversari de la fundació del Consell Internacional d'Arxius (CIA/ICA) el 9 de juny de 1948, els arxius de tot el món celebren la seva diada.

Amb motiu de la celebració del **Dia Internacional dels Arxius**, entre el 8 i el 14 de juny els arxius catalans van obrir les seves portes i van organitzar de manera simultània nombroses activitats per tal de donar a conèixer i promoure els arxius entre la ciutadania. Aquesta diada és una excel·lent oportunitat per descobrir aquests equipaments i aprendre'n més coses, així com sobre els professionals que hi treballen i tenen cura del patrimoni documental, el qual és la base que permet que exercim els nostres drets com a ciutadans, alhora que és una font informativa molt potent per conèixer la societat d'un període determinat.

Móra d'Ebre:

Des de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre, i per celebrar el Dia Internacional dels Arxius, tothom fou convidat a visitar l'exposició en format electrònic "70 anys de la construcció d'un símbol. El pont d'arcades entre Móra d'Ebre i Móra la Nova", elaborada l'any 2013 per commemorar el 70è aniversari de la inauguració del pont d'arcades que uneix Móra d'Ebre i Móra la Nova. També, en el marc dels actes organitzats pel centre, el

10 de juny van rebre una visita dels alumnes de l'Institut Julio Antonio de Móra d'Ebre.

Es va crear un enllaç per accedir als actes organitzats per l'ACRE, a través del qual es podia accedir a l'exposició "70 anys de la construcció d'un símbol. El pont d'arcades entre Móra d'Ebre i Móra la Nova", <http://xac.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/Nova-Noticia-02518>.

Tarragona:

Dissabte a l'Arxiu fou una activitat desenvolupada en el marc del Dia Internacional dels Arxius, durant la qual s'organitzaren dues visites guiades a l'exposició "Lletres llegades. El patrimoni literari de Tarragona", organitzada per la Casa de les Lletres, amb la col·laboració de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona i la Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona. Les dues visites (a les 11 h i, la segona, a les 12 h) van tenir lloc el dia 13 d'abril a l'Arxiu Municipal de Tarragona, planta segona M2, Espai Tabacalera, avinguda Vidal i Barraquer, s/n.

Cal un nou QdC per a la documentació municipal

Els Quadres de Classificació que feien servir els arxius municipals són antics i han quedat obsolets en molts aspectes. Per tal d'elaborar-ne un d'actualitzat, s'ha format un equip d'arxiviers, coordinat per la Subdirecció General d'Arxius i Museus (i amb la col·laboració del Consorci d'Administració Oberta de Catalunya), que des de fa any i mig es reuneixen periòdicament per anar donant forma al nou QdC. La tasca del grup s'ha enfocat sota una sèrie de premisses bàsiques:

- Únic model que inclou documentació històrica i actual.
- Actualització dels àmbits funcionals derivats de les noves competències dels ajuntaments.

- Definicions per a totes les entrades, que han de ser clares i concises i han de pretendre resoldre possibles dubtes de classificació; quan escaigui, cal incloure exemples i referències legals.
- Implementació de la gestió de documents electrònics en un context d'administració electrònica.
- Interoperabilitat entre diferents sistemes.
- Ajustament a la Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (que estableix que els portals de transparència es basin en el QdC).
- Vincular la documentació municipal avaluada amb les Taules d'Avaluació i Accés Documental corresponents.
- Comptar amb tasques de manteniment, assegurant que s'ofereix en tot moment un model revisat i actualitzat.

Finalitzada una primera fase del projecte, va sortir un primer esborrany de QdC que ha de ser sotmès a validació definitiva pel grup. Tot seguit, el procés de validació s'activarà a tot el col·lectiu d'arxivers, i les esmenes i suggeriments que s'hi facin seran filtrats pels membres del grup.

El grup d'elaboració del QdC municipal el formen 21 arxivers:

- Sra. Eulàlia Albareda i Lloró, Consell Comarcal de la Conca de Barberà
- Sr. Sergi Borralló Llauredó, Diputació de Tarragona
- Sr. Salvador Cabré Llobet, Arxiu Comarcal de l'Alt Camp
- Sr. Lluís Cermeno Martorell, Subdirecció General d'Arxius i Museus (presidència)
- Sra. Montserrat Cervera Vidal, Diputació de Lleida
- Sra. M. Assumpció Colomer Arcas, Diputació de Girona
- Sr. Xavier Conchillo Roca, Arxiu Municipal de Platja d'Aro
- Sr. José Conejo i Muntada, Diputació de Barcelona
- Sra. Anna de la Fragua Cobo, Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
- Sra. Teresa Ibars Chimeno, Diputació de Lleida
- Sr. Jordi Gaitx Moltó, Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro
- Sr. Aram Magrins i Gol, Arxiu Municipal de Sant Vicenç de Castellet
- Sra. Anna Magrinyà i Rull, Subdirecció General d'Arxius i Museus (coordinació)
- Sra. Dolors Montagut i Balcells, Arxiu Comarcal de la Segarra
- Sra. Ascensió Moro Cordero, Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
- Sr. Joaquim Nolla i Aguilà, Ajuntament de Tarragona
- Sr. Raimon Nualart Mercadé, Consorci Administració Oberta de Catalunya
- Sr. Jaume Sardà Font, Subdirecció General d'Arxius i Museus
- Sra. Sílvia Sisteré Dalmau, Subdirecció General d'Arxius i Museus (coordinació)
- Sra. Fina Solà i Gasset, Diputació de Barcelona
- Sra. Emma Vila Esteban, Arxiu Municipal de Sant Vicenç de Castellet

L'Arxiu Històric Municipal de Tarragona, amb les lletres locals

El dimecres 6 de maig, a les 19 h, es va inaugurar l'exposició "Lletres llegades. El patrimoni literari de Tarragona", a L'Arxiu, M2, Espai Tabacalera (av. Vidal i Barraquer, s/n), de Tarragona. Durant l'acte, que va servir per homenatjar la trajectòria de la poetessa Olga Xirinacs, es va visionar el vídeo del 1986 *Lliurament de*

la Medalla de Plata de la Ciutat i entrevista. L'exposició va romandre oberta al públic fins al dia 26 de juny.

Publicació del fons Antoni Ollé Pinell, dipositat a l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès

El dimecres 10 de juny de 2015, a les 19 h, la seu de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de

Barcelona acollí la presentació que el professor Francesc Fontbona féu del llibre d'Immaculada Socias i Esther Alsina *El fons documental Antoni Ollé Pinell (Barcelona, 1897-1981) a l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès*. Alhora se'n passà un audiovisual als assistents, els quals també van poder visitar una mostra d'aquest autor. L'acte fou organitzat pel Consell Comarcal i l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès, i l'Ajuntament del Vendrell, i hi va col·laborar l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi._

La tuberculosi a Tarragona (1920)

Per implementar mesures de prevenció eficaces en la lluita contra la tuberculosi, la Mancomunitat de Catalunya va endegar estudis sobre la incidència de la malaltia arreu del país. La demarcació de Tarragona tenia un índex de mortalitat per tuberculosi del 9 x 10.000, quan els de Lleida i Barcelona eren del 8 x 10.000 i el de Girona del 15 x 10.000. Pel que feia a la ciutat de Tarragona, cal dir que registrava una mortalitat del 16,8 x 10.000, quan el que era desitjable (cotes a Anglaterra i a Bèlgica) era per sota del 13 x 10.000.

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA. *L'obra a fer*. Barcelona: Impr. de la Casa Provincial de Caritat, 1920, p. 196-197.

La Cosa Administrativa del 14

Quan l'any 1914 la Mancomunitat, acabada de constituir, feia les primeres passes, va haver de prémer fort l'assumpte de l'organització administrativa i funcional, per tal de superar l'anquilosada i arcaica Administració espanyola, la qual estimava que duia un retard de més de mig segle. Efectivament, els dirigents mancomunitaris es dolien que "En lloc com a Espanya és cert que els morts ens governen als vius. En alguns ordres l'organització dels serveis i l'esperit que els informa és anterior a la gran renovació espiritual acomplida en els darrers cinquanta anys, és traducció administrativa d'idees o doctrines que ja han passat, que no són les d'avui". Sens dubte, és el resultat que a aquests dirigents, esperant als taulells de les oficines, els diguessin massa vegades, "¡Vuelva usted mañana!".

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA. *Report del Consell Permanent a l'Assamblea*. Barcelona: Impr. Enrich i Cia, 1914, p. 23.

Sumaris

ANC. Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya,

[http://anc.gencat.cat/ca/accio_cultural/publicacions/] Núm. 39 (octubre de 2014): **Editorial:** "Efemèrides i commemoracions: centenaris i tricentenaris en la comunicació i acció cultural de l'Arxiu" (1-2). **Temes:** CASTAN RANCH, AMÈLIA - SUSANNA ÀLVAREZ RODOLÉS. "El llegat documental de Baltasar Porcel" (2-7); PINO ANDÚJAR, CARLOS - JOSEP FERNÁNDEZ TRABAL. "El privilegi de generositat de la família Porcioles de Crespità" (7-11); AGUILAR CESTERO, RAÜL. "Entre la legalitat republicana i l'ordre revolucionari. El fons de la Comissió Jurídica Assessora i la regulació de l'avortament més avançada de l'època" (12-22). **Noticiari:** ZAPATER CAMINAL, DANIEL. "Per un Arxiu Nacional més 'social'" (23-24); REVERTÉ I VIDAL, PILAR - GALADRIEL CANLE MARTÍNEZ. "«Processos i deliberacions», nova línia de tallers didàctics de l'Arxiu Nacional de Catalunya" (24-25); MOTA MUÑOZ, JOSÉ FERNANDO. "La catalogació del fons bibliogràfic i hemerogràfic Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)" (25-26); FRAGO PÉREZ, PILAR. "Finalització del tractament arxivístic del fons documental Llinatge Oriola-Cortada, comtes de la Vall de Merlès" (27). **Publicacions** (27-29). **Ingressos** (29-34). **Agenda** (34). Núm. 40 (febrer de 2015): **Editorial:** "Devolució als seus propietaris dels fons documentals privats retornats pel Centre Documental de la Memòria Històrica de Salamanca al desembre" (1-2). **Temes:** REGLÀ PUBILL, JOAN. "Ciència i tècnica a la Mancomunitat: la creació del Servei Meteorològic de Catalunya i la seva continuïtat" (2-9); GÓMEZ RODRÍGUEZ, ÍNGRID. "Una dècada de projectes de digitalització a l'Arxiu Nacional de Catalunya (2005-2015): 1.055.453 imatges digitals" (10-14); TERRADELLAS PRAT, ENRIC. "Els carnets retornats de Salamanca: documents d'acreditació personal expedits per entitats privades (1er terç del segle XX)" (15-27). **Noticiari:** BERENGUER CASULLERAS, MARC-AURELI. "Més de 60.000 pàgines de documentació comptable de la Mancomunitat de Catalunya ja són consultables en línia" (28-29); TERRADELLAS PRAT, ENRIC. "Més fons de l'Arxiu Municipal de Sant Cugat del Vallès consultables en línia" (29-30); CORRALES BURJALÉS, LAURA. "El fons fotogràfic de Josep Conangla i Fontanilles" (30-32); BO I GUDIOL, MIREIA. "La catalogació del fons bibliogràfic

Maurici Serrahima" (32-34). **Publicacions** (34-36). **Ingressos** (36-39). **Agenda** (40). Núm. 41 (juny de 2015): **Editorial:** "En la jubilació del doctor Josep Maria Sans i Travé, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya" (1-2). **Temes:** ALONSO GUIVERNAU, GEMMA - IMMA NAVARRO MONLLEVI. "El fons Colita i el fons Colita de l'Arxiu Nacional de Catalunya" (2-6); FERNÁNDEZ TRABAL, JOSEP. "El fons de la Societat Econòmica Barcelonense d'Amics del País (SEBAP), una font rellevant per a la història social i econòmica de la Catalunya contemporània" (7-9); RUIZ I FONT, RICARD. "L'Escola de Policia durant la Segona República" (9-11); RUIZ I FONT, RICARD. "Els menjadors escolars, una aula més" (11-13); CRUELLAS I SERRA, ROSA MARIA. "La col·lecció bibliogràfica del fons Pau Casals" (14-20). **Noticiari:** CASTÁN GARCÍA, JÚLIA - ELENA DE LA ROSA REGOT - ESTHER LLORCA PÉREZ. "Identificació, conservació i restauració de fotografies del fons de La Maquinista" (20-22); CASTAN RANCH, AMÈLIA. "L'ingrés del fons del Centre Excursionista de Catalunya a l'Arxiu Nacional de Catalunya" (23-24); FERNÁNDEZ TRABAL, JOSEP. "L'Arxiu Nacional de Catalunya és convidat a participar a les «XIII Jornadas de la Sociedad Española de Ciencias y Técnicas Historiográficas» (Santiago de Compostela)" (25); GOICOECHEA FOZ, GEMMA. "L'Arxiu Nacional participa a la Jornada «Xerrades amb professionals: conservadors de Patrimoni Cultural»" (25-26); FRAGO PÉREZ, PILAR. "El fons documental de Tribuna Barcelona" (26); SÁNCHEZ MATA, FRANCESC. "Descripció i digitalització de les fotografies de la línia de ferrocarrils Barcelona-Vallès" (26-28); GÓMEZ RODRÍGUEZ, ÍNGRID. "La digitalització del fons Antoni Gutiérrez Díaz, «El Guti»" (28); GÓMEZ RODRÍGUEZ, ÍNGRID. "Continuen els treballs de digitalització del fons Joaquim Gomis" (28-29); SERVEI DIDÀCTIC. "L'Arxiu Nacional de Catalunya ofereix estades científiques als alumnes que han estat guardonats amb el premi extraordinari de Batxillerat" (29). **Publicacions** (30-31). **Ingressos** (32-36). **Agenda** (36).

Butlletí Informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya [<http://www.arxivers.com/index.php/publicacions/revista-lligall-2>], núm. 122 (gener de 2015): **Editorial:** "La via catalana per la transpa-

rència i la seva finestra d'oportunitat" (1-4). **In Memoriam:** LLOVERAS, PATRÍCIA. "Al pare Marc" (4-5). **Destaquem:** FLORES, MONTSERRAT. "Curs «Avaluació de documents electrònics»" (5-6); GUARDIOLA PONTI, ARNAU. "Memòria 2014 del Grup de Treball de Documents i Arxius d'Empresa" (6-7); MEINHARDT, CARLA. "Visita guiada a l'Arxiu del Parlament de Catalunya" (7-9); MIRABENT, ROGER. "Curs «Com aplicar els requeriments de gestió documental a l'e-administració. Estratègies i solucions pràctiques»" (9-10); FERNÁNDEZ CLARÉS, MARIA LLUÏSA. "Visita a l'Arxiu del Banc de Sabadell" (10-11); GARCIA CRUZ, OLGA. "Visita guiada a l'Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona" (11-12). **La Proposta:** ARXIU FOTOGRAFIC DE BARCELONA. "Exposició «El daguerreotip: l'inici de la fotografia»" (12-13). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Pedro Alberto Larrègle Gilabert. Arxiver per compte propi" (14-15). **La Junta informa** (15). **Núm. 123 (febrer de 2015): Editorial:** "L'arxivística catalana està ben viva" (1-3). **El vocal informa:** FOLCH, SARA I JORDI SERRA. "Estudi del mercat laboral" (3-4); QUEVEDO, CARLES. "Ja teniu disponible el programa de formació continuada de l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya (AAC-GD) i l'ESAGED per a aquest any 2015" (4). **Destaquem:** MARTÍNEZ, BETLEM. "El Congrés Govern Digital 2015 de Barcelona" (4-5); LOPERA, SANTI. "Jornada Administracions Transparents, Informació Accessible" (6-7); MAÑOSA I RIFÉ, MONTSE. "Crònica del curs «Les noves lleis de transparència. El dret d'accés a la informació i la LOPD»" (7). **La proposta:** MARTÍNEZ, RICARD. "Experiència Centelles. La força de les fotografies al lloc on van ser creades" (8-10). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Esperança Piquer Ferrer. Consultora en gestió documental i arxius" (11-12). **La Junta informa** (12). **Núm. 124 (març de 2015): Editorial:** "Els arxius i la corrupció. Qüestionar els sistemes i posar-los al dia" (1-3). **El vocal informa:** TÁPIAS, OLGA. "Entra en funcionament la sala de premsa de l'AAC-GD" (3-4); RUIZ, VICENÇ. "Signatura del conveni de col·laboració amb el Computer Vision Center (UAB)" (4-5). **Destaquem:** PALOU MIQUEL, HUG. "Crònica del curs (01/2015), Eines i programari de reconeixement de textos manuscrits" (5-6); GUTIÉRREZ GARCIA-MUÑOZ, ALMUDENA. "Crònica del Taller de gestió de documents electrònics. Compartir coneixement" (6-7); GARCIA SALAZAR, DAVID. "Visita guiada a l'Arxiu Comarcal del Vallès Occidental" (7-8). **La proposta:** GUARDIOLA, ARNAU. "Arisa. L'ombra i el fotògraf, 1922-1936. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)" (9-11). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Abigail Sagarra: responsable del Servei d'Arxiu i Llegats de l'Institut d'Estudis Ilerdencs" (11-12). **La Junta informa** (12). **Núm. 125 (abril de 2015): Editorial:** "Els arxius

i l'educació. Qüestionar els sistemes i posar-los al dia" (1-3). **El vocal informa:** BATLLEM, NÚRIA. "Posem en marxa els serveis de la Vocalia de Didàctica" (3-4); CARDELLACH, TERESA. "Presentació de la revista *Lligall* 37. Una nova publicació per a una nova etapa" (4-5). **Destaquem:** MERCADÉ, GERARD. "El Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Departament de Cultura de la Generalitat signen un conveni per a salvaguardar i difondre els fons documentals dels periodistes catalans" (5-6); POSTICO, NÚRIA. "Visita guiada a l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau i al recinte modernista" (6-8); CALDERÉ BEL, XAVIER. "Crònica del curs [4/2015]. «Del recurs al producte cultural. Eines per a la identificació, gestió i revalorització i difusió del patrimoni documental»" (8-9); LÁZARO OCHOA, FERNANDO. "Crònica del curs «Valorar els documents. Nocions bàsiques»" (9-10); MEINHARDT, CARLA. "Visita guiada a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. Cartoteca de Catalunya" (11-12); GÓMEZ FERRER, MARIA PAU I IRENE BRUGUÉS MASSOT. "Jornades d'estudi «Arxius de família. Escriitures familiars: patrimoni i documentació»" (13). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Carme Puyol Torres. Arxiu Municipal de Vilallonga del Camp" (14-15). **La Junta informa** (15). **Núm. 126 (maig de 2015): Editorial:** "Quatre mesos i nou dies per a un escàndol. La designació de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació" (1-6). **Destaquem:** GARCIA I FIGUERAS, MARIA. "Un tastet de peritatge cal·ligràfic" (6-7); MAURI, ALFRED. "El projecte MOLÈCULA" (7-8); SUÁREZ RUBIO, JONÁS. "Jornada «Transparència, gestió documental i preservació digital: instruments per al bon govern»" (9-10); DOMINGO BASORA, JOAN. "Visita a l'Arxiu Administratiu Municipal de Sant Boi de Llobregat" (10-11). **La proposta:** BOADAS, JOAN; M. ASSUMPCIÓ COLOMER I ANNA GIRONELLA. "922-2014. Documents de Girona. Arxius, memòria i futur. Una exposició virtual" (11-12). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Gustau Castañer" (13-14). **La Junta informa** (14). **Núm. 127 (juny de 2015): Editorial:** "La preservació digital i l'accés permanent. Qüestionar els sistemes i posar-los al dia" (1-2). **El vocal informa:** BATLLEM, NÚRIA. "Estrenem l'aplicació «Què puc fer als arxius?»" (3-4). **Destaquem:** BORRALLÓ LLAURADÓ, SERGI. "Crònica del curs 6/2015. Fotografia digital. Bases per al disseny d'un arxiu" (4-5); MARTÍ, JEP. "Curs 07/2015. «La Viquipèdia i els arxius» o «La Viquipèdia d'en Kippelboy»" (6). **La proposta:** CAPDEVILA GUARRO, M. CARME I ELENA GONZÁLEZ COSO. "Arxius i ciutat. Patrimoni documental: preservar per @ccedir" (7-8). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Julio Quílez Mata. Director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell" (8-9). **La Junta informa** (10)._

Premsa

PLANA, MONTSE. "Nova fase de digitalització del Fons Tarradellas del Monestir de Poblet. L'actuació se centrarà en les publicacions de la premsa catalana compresa entre els anys 1713 i 2000. Es tracta d'un fons de Joan Torrent que va ser donat a l'Arxiu per Ignasi Costa", *Diari de Tarragona* (dimarts, 30-12-2014).

ACN. "Còdexs i pergamins atrauen savis i investigadors a Tortosa. L'Arxiu Capitular de la catedral de Tortosa rep més de mig miler de visites des de la seva remodelació". *Diari de Tarragona* (dimarts, 06-01-2015).

PLANA, MONTSE. "200 anys de la història de Valls a la sala d'exposicions de l'AAEET. És una petita mostra de l'arxiu de Josep Maria Baiget, vallenc que ha dedicat molts anys de la seva vida al col·leccionisme, tot guardant documents que creia d'interès cultural". *Diari de Tarragona* (diumenge, 25-01-2015).

CABRÉ, JORDI. "Guardianes de la història del Port. El Arxiu del Port de Tarragona cumple este verano un cuarto de siglo de su inauguración. Más de 15.000 cajas reúnen la historia de esta infraestructura desde su etapa moderna, iniciada en 1790". *Diari de Tarragona* (dissabte, 31-01-2015).

FERNÁNDEZ, XAVIER. "La historia de Tarragona, a través de la cámara de los Chinchilla. Un libro recoge las mejores fotografías de la recono-

cida saga que durante 90 años reflejó la vida de la ciudad". *Diari de Tarragona* (dimecres, 04-03-2015).

"Paul Preston cedeix el seu llegat documental a l'Arxiu de Poblet. Referència de la història hispànica del segle XX, el seu llegat inclou documents, notes, manuscrits, mecanoscrits i llibres". *Diari de Tarragona* (dimarts, 21-04-2015).

CABRÉ, JORDI. "Los archivos perdidos de Sant Magí. El Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona descubre en Barcelona seis cajas de documentos de la parroquia de la Brufaganya que se pensaba que se habían quemado durante la Guerra Civil". *Diari de Tarragona* (diumenge, 03-05-2015).

JUST, MÒNICA. "Cambrils recuerda su primer trazado ferroviario y espera la nueva estación. El Arxiu Municipal ha recuperado y difundido los planos con el diseño de la línea, elaborados hace 159 años". *Diari de Tarragona* (dimarts, 05-05-2015).

ACN. "Comencen les obres de rehabilitació de l'edifici de l'Arxiu del Port de Tarragona. L'immoble acull prop d'un quilòmetre lineal de documentació generada des de finals del segle XVIII". *Diari de Tarragona* (dimarts, 23-06-2015).

"L'arxiu de la Diputació elabora un model català de classificació pels pobles". *Més Tarragona* (dijous, 25-06-2015), 18._

Visita arqueològica Altafulla-Tarragona (1968) (II)

A l'anterior número de la revista vam exposar algunes de les fotografies del reportatge realitzat entorn de la visita oficial de les autoritats al jaciment arqueològic dels Munts, a Altafulla, el 1968. Dèiem que a l'acte hi van participar, entre altres: el president de la Diputació de Tarragona, Frederic Girona de la Figuera, el diputat de Cultura de la Diputació, l'advocat Jesús Calderón Alejaldre, l'arquitecte provincial Salvador Ripoll Sahagún, el director del Museu Arqueològic, Pere Manuel Berges Soriano, el secretari de l'Institut

Provincial, Ricard Jordana, els periodistes Lluís Mezquida Gené i Antoni Alasà Domingo (*Máximo Burxa*), i l'Ajuntament d'Altafulla, representat per l'alcalde, Jaume Vidal, i el conseller i delineant municipal Albert Boronat.

Acabada la visita als Munts, es van traslladar a Tarragona, a les instal·lacions del Museu Arqueològic, centre on es traslladaven els objectes trobats al jaciment altafullenc. Allí se'ls uniren altres personalitats.

Els diputats i la indústria local

Del centenar llarg de diputats que han format part de la corporació, molts d'ells venien del món de la indústria i, per tant, estaven amatents al seu impuls i promoció. Uns pocs exemples ens ho poden il·lustrar. A mitjan març del 1912, el futur diputat per Valls Artemi Padró Sanromà (1913-1917) ampliava les instal·lacions fabrils que posseïa a Valls, on era propietari d'una empresa tèxtil. De les "grandioses obres" que hi féu, se'n va fer ressò la premsa local, que, a més de felicitar-lo, comentava que els transeünts que passaven per davant s'aturaven a mirar "ab veritable interès lo superb edifici del carrer de S. Pere, que representa un veritable progrés en la indústria de nostra ciutat". El març del 1916, el diputat vallenc Estanislau Tell Bonanat (ho fou entre 1903 i 1917 –i president de la Diputació el 1903–), llavors comissari regi de Foment, constituí la comissió provincial de Protecció de la Indústria Sedera, per tal d'aprofitar els "inmensos beneficis que a la provincia ha de reportar el cultivo de moreras destinadas a la cría del gusano de seda y a los sederos e hiladores". Tot plegat es queda petit davant la constitució, a finals de novembre del 1917, de la societat Astilleros de Tarragona, a càrrec d'un grup d'emprenedors acabats encapçalats pel diputat Tomàs Mallol Bosch, d'ofici navilier i consignatari de vaixells (diputat entre 1917 i 1920). Les drassanes, que s'havien de construir al barri del Serrallo, serien capaces d'acollir vaixells de 10.000 tones i estaven pressupostades en 3.000.000 ptes.

Pàtria, Valls (16-03-1912), p. 3; *Diario de Tarragona* (01-03-1916), p. 2; *La Vanguardia* (26-11-1917), p. 9.

En la primera fotografia es pot veure el grup de visitants passejant per una part de les voltes del Circ romà. Al mig la figura voluminosa del president Girona

de la Figuera, que segueix Manuel Bergés (amb una llanterna a la mà dreta i la pipa a l'esquerra), i, a l'altre costat, més apartat, el periodista Antoni Alasà.

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatges de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 2.300 x 1.600 píxels

Cromia: B/n

Títol: "Visita a les restes arqueològiques"

Datació: 10 de febrer de 1968

Autoria: Chinchilla

Procedència: Reportatge

Descripció: Comissió d'autoritats locals i periodistes de visita al Circ Romà, passejant per sota d'una de les voltes.

Geogràfic: Circ romà, de Tarragona

Després de passar pel circuit llavors transitable de les voltes del Circ romà, van fer cap a l'imponent edifici del Pretori, Castell del Rei o també dit de Pilats. En la imatge de sota es veu el grup d'autoritats en una de les amples sales del restaurat Pretori. En un segon terme, Berges, director –recordem-ho– del Museu

Arqueològic, i el president de la Diputació ponderen la possibilitat d'instal·lar allí el mosaic dels Munts. La Diputació va sufragar la despesa de l'operatiu del trasllat arqueològic al Museu i era, doncs, part interessada a supervisar-ne l'execució.

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatges de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 2.300 x 1.600 píxels

Cromia: B/n

Títol: "Visita a les restes arqueològiques"

Datació: 10 de febrer de 1968

Autoria: Chinchilla

Procedència: Reportatge

Descripció: Comissió d'autoritats locals i periodistes de visita al Pretori.

Geogràfic: Castell del Rei, de Tarragona

Els exteriors del Castell del Rei comptaven amb una àmplia terrassa des de la qual hom podia admirar la façana del Museu Arqueològic. En la imatge apareix la

comitiva d'esquena, contemplant la vista que oferia l'elevat indret. Davant del Museu, cap a l'esquerra, es pot veure un arc de mig punt._

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatges de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 2.300 x 1.600 píxels

Cromia: B/n

Títol: "Visita a les restes arqueològiques"

Datació: 10 de febrer de 1968

Autoria: Chinchilla

Procedència: Reportatge

Descripció: La comissió d'autoritats locals i periodistes de visita al Pretori treu el cap per una terrassa de l'edifici.

Geogràfic: Castell del Rei, de Tarragona

